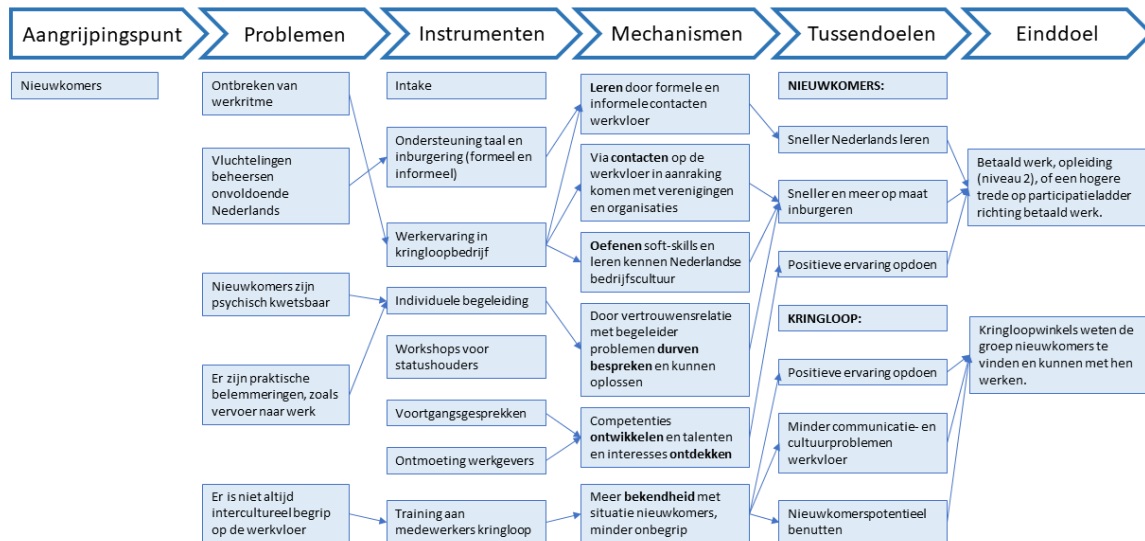

Coöperatie Social Enterprise Lab U.A. – Kringloop Werkt!

Interventiologica

Coöperatie Social Enterprise Lab U.A.

Korte samenvatting (5 zinnen)

In het project van Coöperatie Social Enterprise Lab U.A. doen deelnemers werkervaring op in kringloopbedrijven, waarbij zij formele taallessen krijgen van een Nt2-docent en praktische werkondersteuning van een coach/begeleider. Gelijktijdig wordt gewerkt aan informele taalontwikkeling en inburgering op maat. Het project is erop gericht dat deelnemers een positieve (werk)ervaring opdoen, hun interesses, talenten en competenties ontdekken en ontwikkelen, en op formele en informele wijze kunnen oefenen met taal en soft-skills. Vanuit het project is ook aandacht voor de kringloopbedrijven: interne begeleiders en medewerkers krijgen een voorlichting en training, zodat het kringloopbedrijf positieve ervaringen opdoet met deze groep.

Aangrijpingspunt & problemen

Aangrijpingspunt

Het project richt zich op statushouders, met specifieke aandacht voor lageropgeleide statushouders en vrouwen. Behalve motivatie zijn er geen selectiecriteria. Om het programma succesvol te doorlopen moet iemand gedurende het traject gemotiveerd blijven en in staat zijn een werkritme op te bouwen. Belemmerende zaken zijn vooral praktisch van aard: iemand moet bijvoorbeeld opvang voor de kinderen kunnen regelen, vervoer hebben naar de kringloopwinkel en op zaterdag beschikbaar zijn.

Problemen voor aanname en werkbehoud

Niet alle statushouders beheersen voldoende Nederlands om zonder extra begeleiding en taalondersteuning mee te kunnen draaien op de werkvloer. Daarnaast hebben zij vaak een afstand tot de arbeidsmarkt en geen werkritme. Tegelijkertijd is er vanuit bedrijven en medewerkers niet altijd begrip voor deze groep. Er zijn veel interculturele verschillen die tot onbegrip of andere knelpunten kunnen leiden. Specifiek voor kringloopwinkels geldt bovendien dat veel medewerkers zelf (ook) een arbeidsbeperking of afstand tot de arbeidsmarkt hebben; wat samenwerking verder bemoeilijkt. Dit zijn allemaal zaken die aangepakt worden in het project 'Kringloop werkt!'. Ook is er aandacht voor

psychische kwetsbaarheid, eenzaamheid en isolatie. Vanuit het project wordt een luisterend oor geboden en waar nodig doorverwezen naar hulpinstanties.

De ingezette instrumenten

Er zijn drie kringloopwinkels die deelnemen aan het project. Zij voeren ieder een eigen variant uit van het programma. De drie varianten bevatten grotendeels dezelfde componenten, maar variëren wat betreft intensiteit en de specifieke invulling van de instrumenten.

Het project bestaat uit de volgende onderdelen:

- intakegesprek (alle kringloopwinkels);
- formele taallessen (alle kringloopwinkels);
- niet-formele inburgering en/of taalondersteuning door maatje (alle kringloopwinkels);
- werkervaring opdoen in kringloopbedrijf (alle kringloopwinkels);
- een werkbegeleider/coach (alle kringloopwinkels);
- training voor medewerkers en begeleiders van de kringloopwinkels (alle kringloopwinkels);
- workshops voor statushouder over kringloopwinkels (één kringloopwinkel);
- voortgangsgesprekken (alle kringloopwinkels);
- ontmoetingen nieuwkomers en potentiële werkgevers (alle kringloopwinkels).

Intakegesprek

In het eerste contact met de deelnemer wordt een intake afgenomen. Hierin komen het taalniveau en de werknemersvaardigheden aan bod, evenals competenties zoals zelfstandigheid en samenwerken. Ook worden de motivatie, doelen en wensen van de deelnemer besproken.

Formele taallessen en non-formele taalondersteuning

De formele taallessen worden gegeven door Nt2-docenten van erkende taalinstellingen. Per kringloop krijgen deelnemers tenminste één keer per week in groepsverband taallessen. Daarbij wordt specifiek aandacht besteed aan taal op de werkvloer. De informele taalondersteuning wordt vormgegeven met een inburgerings-/taalmaatje. Dit zijn vrijwillige maatjes die vooraf worden getraind. Het maatjescontact wordt opgestart als het traject eenmaal op gang is gebracht (om te voorkomen dat er te veel in één keer op de deelnemer afkomt).

Werkervaring opdoen in een kringloopwinkel met werkbegeleiding/coaching

De kern van het project is dat deelnemers werkervaring opdoen in een kringloopwinkel. Wat betreft de werkzaamheden is er veel keuze: deelnemers kunnen onder andere aan de slag in de transport (ophalen van spullen bij mensen), bij de inbreng, in het sorteercentrum, in de winkel (etalen, verkoopgesprekken voeren etc.) of in de reparatiewerkplaats. De intensiteit verschilt tussen de drie kringloopwinkels: in één kringloopwinkel werken deelnemers minstens twee dagdelen, bij de andere twee kringloopwinkels is dit vier dagen/acht dagdelen. Deelnemers worden intensief begeleid (minstens één uur per week). De invulling van de begeleiding varieert ook: één kringloopwinkel huurt een extern bureau in, één kringloopwinkel heeft al een geschikte begeleider in dienst, en één kringloopwinkel heeft hier specifiek iemand voor aangenomen die Syrisch en Tigrinya spreekt. De begeleider ondersteunt deelnemers bij werkzaamheden op de werkvloer, de taal (ook in relatie tot taal op de werkvloer), communicatie en is het eerste aanspreekpunt indien er problemen en/of andere behoeften zijn.

Training aan begeleiders en medewerkers van de kringloop

Per vestiging worden er twee workshops georganiseerd voor begeleiders en medewerkers van de kringloop. De inhoud van de workshops wordt afgestemd op de behoefte. Gedacht kan worden aan

onderwerpen rondom coaching en begeleiding, interculturele communicatie en de combinatie van (laag) taalniveau en werk.

Workshops voor statushouders

Bij één van de vestigingen worden workshops voor statushouders georganiseerd. Door gastdocenten worden praktische lessen gegeven over het reilen en zeilen van kringlooporganisaties (wat zijn het en hoe werkt het?), verkopen, klantgerichtheid en vakkennis over waardebeoordeling en waardeherkenning van producten.

Voortgangsgesprekken

Het plan is om na drie, zes en negen maanden voortgangsgesprekken te houden met de deelnemer, de taaldocent en de begeleider. Hierin wordt besproken hoe het traject verloopt wat betreft taalverwerving, de werkzaamheden en eventuele overige zaken die relevant zijn.

Ontmoetingen nieuwkomers en potentiële werkgevers

Er wordt beoogd om eens per kwartaal een kennismaking en ontmoeting tussen een bredere groep nieuwkomers en potentiële werkgevers te organiseren. Hoe dit precies wordt vormgegeven is nog niet helemaal uitgewerkt. Wel worden momenteel afspraken gemaakt met lokale vluchtelingenwerkgroepen om gebruik te maken van hun lokale en regionale contacten met werkgevers.

Doelen en mechanisme

De volgende tussendoelen worden beoogd:

op het niveau van het individu

- positieve werkervaring opdoen en eigen kracht ontdekken
- beter de Nederlandse taal leren
- sneller en meer op maat inburgeren

Op het niveau van de werkgevers

- positieve ervaring opdoen met nieuwkomers
- minder communicatie- en cultuurproblemen op werkvloer
- capabele en gemotiveerde werknemers kunnen benutten binnen het nieuwkomerspotentieel aan arbeidskrachten.

Formele taallessen en non-formele taalondersteuning

De formele taallessen leiden rechtstreeks tot meer kennis van de Nederlandse taal, taalbegrip en taalvaardigheid. Doordat de taalondersteuning wordt toegepast in de werkomgeving kunnen deelnemers de (vak)taal direct oefenen en in de praktijk brengen door de formele en informele contacten op de werkvloer. Zo leren zij niet alleen op formele wijze de taal, maar ook specifiek voor de Nederlandse arbeidssituatie.

Werkervaring opdoen in een kringloopwinkel met werkbegeleiding/coaching

Door het opdoen van werkervaring in een kringloopbedrijf leren deelnemers de Nederlandse bedrijfscultuur kennen en ontwikkelen ze soft-skills zoals op tijd komen en communicatie met collega's en klanten. Bovendien leren ze over praktische arbeidsaangelegenheden zoals salarisstrookjes en vakantiegeld. Dit raakt allemaal aan de inburgering. Bovendien komen ze via contacten die zij in de kringloop opdoen in aanraking met relevante verenigingen en organisaties. Bijvoorbeeld met een welzijnsorganisatie die taalcafébijeenkomsten organiseert, of met een sportvereniging. Dit draagt bij aan de sociale en maatschappelijke organisatie – wat onderdeel is van de inburgering. Aan het eind van het

traject – als iemand klaar is voor uitplaatsing – wordt een specifieke match gemaakt met potentiële werkgevers.

Individuele begeleiding en voortgangsgesprekken

De gesprekken binnen de individuele begeleiding en de voortgangsgesprekken zijn gericht op positieve ervaringen. Deelnemers worden aangemoedigd hun eigen interesses, talenten en competenties te ontdekken en te ontwikkelen. Welke afdeling van de kringloop spreekt hen het meeste aan? Waar zijn ze goed in? Het doel is dat deelnemers iets vinden dat ze leuk vinden, vertrouwen krijgen in zichzelf, en zodoende een positieve ervaring opdoen die hen vertrouwen geeft bij de zoektocht naar een betaalde baan.

Training aan begeleiders en medewerkers van de kringloop

Het doel is dat trainingen voor begeleiders en medewerkers van de kringloopwinkel leiden tot minder communicatie- en cultuurproblemen op de werkvloer, zodat de kringloopwinkel een positieve ervaring opdoet en gemotiveerd is om (ook in de toekomst) het nieuwkomerspotentieel te benutten. Door de trainingen wordt getracht eventuele weerstand en onbegrip bij begeleiders en werknemers weg te nemen. De training richt zich op de verbinding tussen de nieuwkomer en de kringloop. De interesse van medewerkers in nieuwkomers (als groep) wordt geprikkeld, zodat medewerkers gemotiveerd zijn en het leuk vinden om deelnemers te leren kennen. Er wordt aandacht gevraagd voor de situatie van de nieuwkomers, communicatieverschillen en hoe je met elkaar kan omgaan.

Wijze waarop tussendoelen leiden tot vergrote kans op werk

Dankzij het project weten deelnemers beter wat hun competenties en talenten zijn en waar hun potentieel ligt. Zij hebben hiermee tijdens het project positieve ervaringen opgedaan en dit vergroot de motivatie om de stap te maken naar betaald werk of een opleiding. Daarnaast zijn zij beter ingeburgerd, zowel op arbeidsniveau alsook op sociaal en maatschappelijk niveau. Hierdoor zijn ze zelfredzamer geworden – wat de stap richting betaald werk kleiner maakt of leidt tot een hogere trede op de participatieladder. Wat betreft de kringloopwinkels: zij hebben een positieve ervaring opgedaan waardoor zij in het vervolg mogelijk zelfstandig deze groep gaan werven en in dienst nemen.

Context

Voorwaarden voor het goed inzetten van de instrumenten

Ten eerste moet er aan de voorkant een goede voorbereiding zijn: Social Enterprise Lab, de begeleiding, de kringloopwinkel en de partners moeten goed op elkaar zijn afgestemd en meewerken. Ten tweede moet er een vertrouwensband worden opgebouwd tussen de deelnemer en de begeleider. Ten derde moet de deelnemer zich veilig voelen in de kringlooporganisatie. De kringloop is een beschermde plek waarin de meeste mensen zich al snel thuis en welkom voelen; dit moet voor nieuwkomers niet anders zijn. Ten slotte moet er niet te veel prestatiedruk zijn. Dit laatste maakt dat de kringloop een mooie organisatie is om werkervaring op te doen: niet de prestatie, maar het opdoen van een positieve ervaring staat voorop.

Externe randvoorwaarden

De coronabepalende maatregelen moeten niet te belemmerend zijn. Daarnaast is het spannend als er naar aanleiding van corona een recessie komt. Sommige kringlooporganisaties lopen dan risico op een faillissement. Bij vluchtelingen kan het zijn dat deze coronaperiode herinneringen oproept en trauma's triggert. Zij zijn psychisch extra kwetsbaar. Door de coronapandemie loopt het traject circa een halfjaar vertraging op. Veel kringloopbedrijven (waaronder twee van de drie projectpartners) moesten tijdelijk de

deuren sluiten en de trajecten die al gestart waren in één kringloopwinkel staken (bij een ander kringloopbedrijf zouden in de week dat de coronamaatregelen ingingen de intakegesprekken worden gevoerd). Inmiddels (in juni) zijn alle drie de bedrijven weer open, maar draaien nog met minimale bezetting. De coöperatie hoopt na de zomer de trajecten met de statushouders weer op te kunnen starten.

Onderliggende ideeën

Ideeën over de (inzet van) instrumenten

- Kringloopbedrijven bieden een beschermde werkplek met familiegevoel en flexibiliteit.
- Werk in de kringloopbedrijven is divers, en biedt daarom wat betreft soort werk en niveau genoeg mogelijkheden voor statushouders.
- Als nieuwkomers al een hele rugzak hebben, is het niet goed om meteen een enorme prestatiedruk op te leggen. Als er te veel prestatiedruk is, dan vallen ze uit.
- Niet alle vluchtelingen die bij het kringloopbedrijf aankloppen beheersen voldoende het Nederlands om zonder extra begeleiding en taalondersteuning mee te kunnen draaien op de werkvloer.
- Een groot deel van de groep nieuwkomers heeft hulp nodig bij de weg vinden in de Nederlandse maatschappij.
- De Nederlandse taal die men leert tijdens de inburgeringscursus is onvoldoende voor de arbeidsmarkt.
- Er is in de inburgering onvoldoende aandacht voor communiceren met collega's en het begrijpen van werkprocessen en veiligheidsinstructies. Het ontbreekt vaak aan de combinatie theorie en praktijk.

Ideeën over de werking van de instrumenten

- Nieuwkomers leren sneller de Nederlandse taal als er een combinatie van formeel en non-formeel leren en leren op de werkvloer wordt aangeboden.
- Nieuwkomers leren sneller en meer op maat inburgeren door het contact met collega's en klanten van het kringloopbedrijf en de netwerken van de kringloopbedrijven.
- Door middel van ondersteuning aan kringloopbedrijven kunnen communicatie- en cultuurproblemen op de werkvloer opgelost of gereduceerd worden.

Ideeën over de vergrote kans op werk

- Als iemand zicht heeft op de eigen talenten, competenties en arbeidspotentieel, is iemand meer gemotiveerd om te werken.
- De stap tussen thuis zitten en een reguliere baan is voor vrijwel de hele groep nieuwkomers nog te groot. Kringloopbedrijven zijn een belangrijke schakel tussen thuis zitten en een reguliere baan.